

Forslag til fordeling af forskningsmidler 2007-2008

Regeringens globaliseringsstrategi rummer en række nye initiativer på forskningsområdet og med velfærdsudspillet foreslås en investeringsplan, hvor der i forhold til det nyværende investeringsniveau afsættes hhv. 1 mia. ekstra i 2007 og 2 mia. ekstra i 2008 til forskning og udvikling

Hvis der indgås en velfærdsaftale med et investeringsniveau i denne størrelsesorden skal der allerede i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2007 foretages en prioritering af, hvilke initiativer, der skal sættes i gang først, hvordan de ekstra midler skal fordeles og ad hvilke kanaler.

Det følgende forslag til prioritering og fordeling bygger på fire præmisser:

- Regeringen investeringsplan for 2007-2010, jf. velfærdsudspillet, føres ud i livet
- Forslagene i regeringens globaliseringsstrategi følges i hovedlinjer
- Universiteterne skal sikres midler til at foretage langsigtet planlægning og selvstændige satsninger ud fra egne forskningsstrategier
- Af de **nye** midler fordeles ca. 50 % til basismidler eller som konkurrencemidler til universitetsledelserne, mens ca. 50 % fordeles i direkte konkurrence.

Investeringsplan for ekstra midler til forskning 2007-2008, mio. kr.

Prioriteret område/forslag	Fordelingskanal	Type	2007	2008
1. Forskeruddannelse	Forskeruddannelsesudvalget/KUF	1	100	200
	Universiteterne	3	100	200
2. Post doc-stillinger	Universiteterne	3	50	200
3. Pulje til forskningsinfrastruktur	Strategisk forskningsråd	1	100	100
4. Fuld finansiering af konkurrencemidlerne	Forskningsrådene (Universiteterne)	1	200	400
5. Medfinansieringspulje	Forskningsrådene	1	200	300
6. Universiteternes store langsigtede projekter (konkurrencemodel)	VTU/ Internationalt panel	2	250	600
I alt			1000	2000

Note: Planen er udarbejdet med udgangspunkt i regeringens globaliseringsstrategi
 Type henviser til regeringens tre kategorier for fordeling af forskningsmidler: 1) Basismidler, 2) Ny model for konkurrence om store bevillinger til institutioner og 3) Midler i åben konkurrence, jf. bilag 2.

Med forskningsrådene menes her Det Strategiske Forskningsråd og Det Frie Forskningsråd med underliggende organer.

Nedenfor findes en nærmere gennemgang af tabellens enkelte punkter:

1. Forskeruddannelse:

Forslaget tager udgangspunkt i regeringens egen intention om at fordoble antallet af ph.d.-stipendier og erhvervsPh.D.-ere samt i Danmarks Forskningspolitiske Råds forståelse af, at niveauet dermed skal hæves fra ca. 1200 til ca. 2400 optagne om året. Regeringens aktuelle ambition er et optag på 1500 i 2006, mens tallet for optaget i 2004 af Center for Forskningsanalyse anslås til godt 1300.

Økonomi: Der er her regnet med, at et ph.d.-forløb i meget runde tal gennemsnitligt koster ½ mio. kr. om året, og at forløbene er fuldt finansierede. Da bevillingerne også skal dække ekstra midler til vejledning og en styrkelse af forskerskolerne, vil der kunne optages ca. 350 ekstra i 2007 og yderligere ca. 350 ekstra i 2008.

Fordeling: Forslaget indebærer, at halvdelen af de nye midler fordeles via Forskeruddannelsesudvalget/KUF, og at halvdelen fordeles som basismidler til forskeruddannelse direkte til universiteterne. Forskeruddannelsesrådet skal bl.a. fordoble antallet af erhvervsPh.D.-stipendier, og universiteternes midler skal bl.a. anvendes til ph.d.-stipendier inden for det enkelte universitets kernefelter og til regeringens forslag om, at forskerskolelederne skal rekruttere særligt dygtige udlændinge til ph.d.-forløb i Danmark.

2. Post doc-stillinger:

Forslaget indebærer, at der tages fat på opgaven med at sikre gode karriereveje for de nye forskere, som der vil blive flere af, efterhånden som de ekstra optagne ph.d.-ere færdiggør deres uddannelse. Der er taget udgangspunkt i, at der allerede på nuværende tidspunkt er et ophobet behov for flere post doc-stillinger, i det (forventede) øgede optag i 2004 og 2005 og i anbefalingen fra den nye evaluering af ph.d.-uddannelsen i Danmark om, at 20 % af midlerne til en ph.d.-satsning afsættes til post doc-stillinger.

Økonomi: Der foreslås afsat 50 mio. kr. i 2007 (ekstra optag på 100 i 2004) og 200 mio. kr. i 2008 (ekstra optag i 2005 anslået 200). Dermed vil der i 2008 være midler til at indhente efterslæbet.

Fordeling: Det foreslås, at midlerne fordeles til universiteterne som basismidler til post doc-stillinger knyttet til universiteternes strategiske forskningssatsninger.

3. Forskningsinfrastruktur:

Regeringen vil udarbejde en langsigtet strategi for investeringer og prioriteringer af større forskningsinfrastrukturer og afsætte en særlig pulje på finansloven til finansiering af investeringer i tværgående forskningsinfrastrukturer. Større langsigtede investeringer bør afvente udarbejdelsen af strategien, men puljen bør afsættes allerede fra 2007, så aktuelt påtrængende investeringsbehov kan dækkes.

Økonomi: Der foreslås afsat 100 mio. kr. i 2007 og 100 mio. kr. i 2008.

Fordeling: Puljen placeres under og administreres af Det Strategiske Forskningsråd, som forestår den endelige udarbejdelse af en strategi og handlingsplan for anvendelsen af midlerne og fordeling i henhold hertil.

4. Fuld finansiering af konkurrencemidlerne

Regeringen vil ændre reglerne for forskningsbevillinger uddelt i konkurrence, så bevillingerne dækker de fulde omkostninger for institutionerne inklusive omkostninger til administration, drift, udstyr, lokaler m.v. Med en større andel af forskningsmidlerne uddelt i konkurrence er det afgørende, at der ikke fortsat sker en underfinansiering, hvor universiteterne reelt betaler for at modtage konkurrencemidler. Ifølge rektorkollegiet bør også de indirekte omkostninger såsom vedligeholdelse af infrastruktur, kapitalomkostninger og reinvesteringer i innovation og humankapital være omfattet. En sådan overheadordning kræver væsentlige ekstra midler til uddeling i forbindelse med de ordinære uddelinger fra Det Strategiske Forskningsråd og Det Frie Forskningsråd.

Økonomi: Forslaget indebærer, som også foreslået af Rektorkollegiet, at overhead gives som en fast procentdel af Forskningsrådene bevilgede beløb, idet det er for administrativt tungt at skulle beregne de fulde omkostninger i hvert enkelt tilfælde. I øjeblikket udgør overhead inkl. bygningsoverhead 33 % og rektorkollegiet foreslår denne overheadprocenten øget til 60 %. Forskningsrådenes bevillinger foreslås øget med 200 mio. kr. i 2007 og 400 mio. kr. i 2008

Fordeling: Midlerne fordeles i forbindelse med de ordinære uddelinger fra forskningsrådene. Det foreslås, at overhead fremover betales direkte til universitetet - dog fratrukket en andel til dækning af forskningsudstyr, som kræves for at gennemføre projektet. Denne andel af overhead betales fortsat til den forsker/forskergruppe, som har fået bevillingen.

5. Medfinansieringspulje:

Regeringen foreslår, at der under forskningsrådene skal afsættes midler til national medfinansiering af dansk deltagelse i internationalt forskningssamarbejde, dog således at medfinansieringen maksimalt kan udgøre det samme beløb, som danske forskningsmiljøer selv bidrager med. Er realisering af forslaget er uomgængeligt i forhold til at sikre, at institutionerne overhovedet har "råd til" at tiltrække og dermed medfinansiere internationale forskningsmidler, fx fra EU's 7. rammeprogram.

Økonomi: De bevilgede midler fra EU's rammeprogrammer har faktisk været fallende siden 2001, og Center for Forskningsanalyse vurderer, at midlerne fra internationalt forskningssamarbejde i 2005 vil udgøre i alt ca. 580 mio. kr.. Med udgangspunkt i at institutionernes medfinansiering af projekterne udgør ca. det samme beløb, så foreslås det, at puljen kommer til at rumme ca. 50 % af dette beløb. Dermed skal der frem mod 2008 afsættes ca. 300 mio. kr., idet der regnes med en mindre stigning i bevillingerne.

Fordeling: Puljen placeres under og administreres af forskningsrådene.

6. Universiteternes store langsigtede projekter

Regeringen foreslår, at en del af de konkurrenceudsatte forskningsmidler skal uddeles i konkurrence mellem universiteterne, og at universitetsledelserne én gang årligt skal byde ind med forslag til store langsigtede forskningsprojekter. Forslagene skal være vigtige for det enkelte universitet og for samfundet og skal vurderes på deres kvalitet og relevans. Modellen for tildeling skal fastlægges i dialog med de berørte parter.

Økonomi: Der foreslås her afsat 250 mio. kr. i 2007 med henblik på så hurtigt som muligt at understøtte universitetsledelsernes arbejde med strategiske satsninger,

og derefter 600 mio. kr. i 2008, når der kan forventes at være udarbejdet en model for fordeling.

Fordeling: Ved fordeling i 2007 foreslås midlerne fordelt af Videnskabsministeriet direkte til universiteterne som puljer, der kan anvendes til særlige strategiske satsninger, fx med udgangspunkt i de kernefelter, som universiteterne selv har udpeget (jf. nedenfor og bilag 3). Ved fordeling af midler på længere sigt, fx fra 2008, foreslås der udarbejdet en model for vurdering af forslag og fordeling af midler knyttet til universiteternes udvikling af en samlet forskningsstrategi, omsættelsen af denne i konkrete mål og den efterfølgende målopfyldelse jf. udviklingskontrakterne. Der kan tages udgangspunkt i det udviklingsarbejde, som Danmarks Forskningspolitiske Råd har forestået omkring udpegning af kernefelter i dansk forskning, og det afklarings- og prioriteringsarbejde universiteterne allerede har været igennem i forhold hertil.

Universiteternes forslag vil således skulle vurderes på i hvilken grad det lykkes at skabe en sammenhængende strategi og klare målsætninger, der sammenknytter og udvikler universitetets kernefelter. En vurdering heraf bør foretages af et uafhængigt internationalt panel, der ikke vurderer forskningen som sådan, men strategiens og målsætningernes relevans, sammenhæng og kvalitet. Panelet indstiller til Videnskabsministeriet, som foretager den endelige fordeling af midler blandt forslagene.

Balancer i det samlede forslag:

Med forslaget søges opretholdt en balance, hvor en større andel af de nye midler fordeles i konkurrence, samtidig med at universiteterne opnår tilstrækkeligt med basismidler og flerårige, større portioner af konkurrencemidler til at kunne sikre den frie forskning og foretage en langsigtet planlægning ud fra selvstændige forskningsstrategier.

Det er en forudsætning for en sådan balance, at der afsættes midler til fuld finansiering af konkurrencemidlerne via en overheadordning med fuld dækning af omkostningerne ved tildeling af midler i konkurrence, og at der etableres en medfinansieringspulje, som kan gøre det muligt for universiteterne at satse offensivt på at tiltrække internationale forskningsbevillinger, hvor der stilles krav om medfinansiering.

Højteknologifonden og Grundforskningsfonden er ikke umiddelbart medtaget i forslaget som fordelingskanaler, idet der er taget udgangspunkt i, at fondene i princippet skal finansiere forskning med afkastet af deres kapital. Det kræver dog en genopbygning af Grundforskningsfondens kapital, hvilket kan forventes støttet af Dansk Folkeparti og gennemførelse af den planlagte udbygning af Højteknologifonden, hvilket regeringen kan forventes at have fokus på. Forslaget bygger således på, at begge dele sker ved en ompostering af statslige formuemidler på en sådan måde, at afkastet tilfalder fondene.

Bilag 1:

Regeringens forslag til investeringsplan 2007-2015:

Fordeling globaliseringspuljen

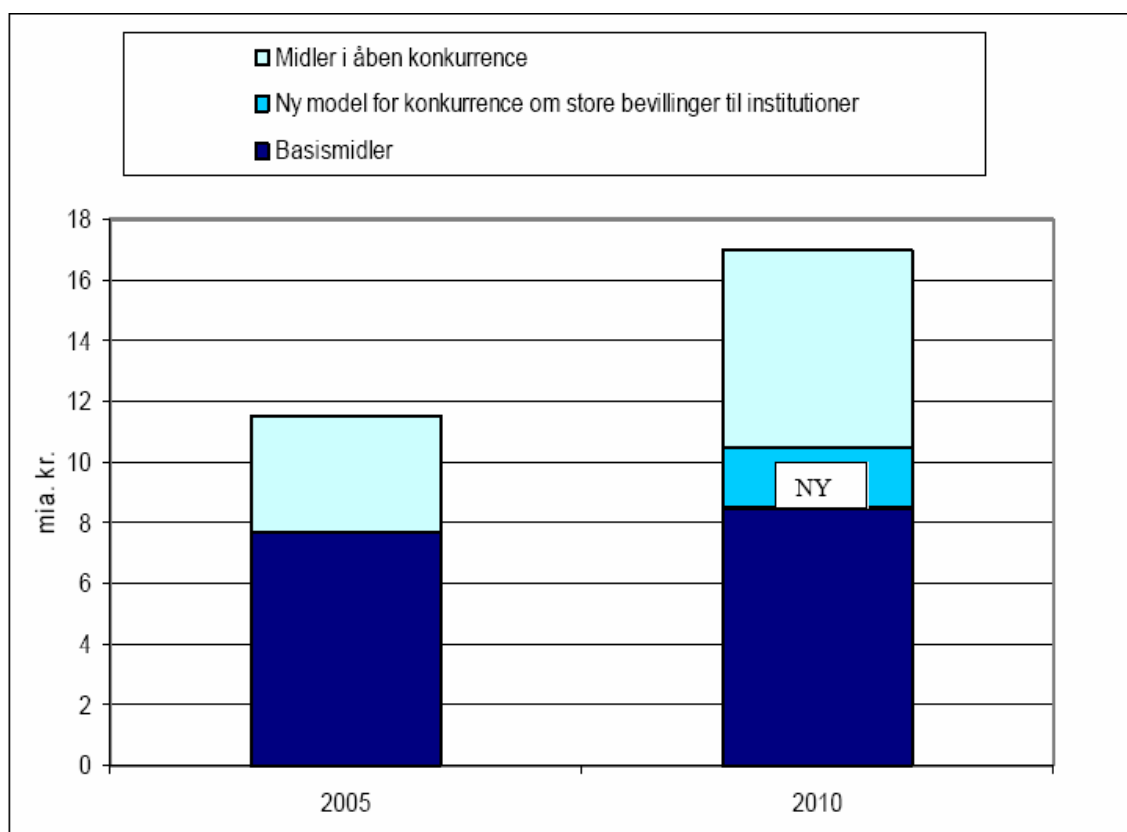
Mia. kr. (2007-priser)	2007	2008	2009	2010	2015	2007-2010
Forskning og udvikling	1,0	2,0	3,3	4,6	6,3	10,9
Innovation, iværksæt.	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	2,1
Uddannelse	0,5	1,5	2,2	2,8	5,9	7,0
- Ungdomsuddannelser	0,3	0,7	1,3	1,6	2,6	3,9
- Videregående udd.	0,1	0,4	0,5	0,8	3,2	1,8
- Voksen- og efterudd.	0,1	0,4	0,4	0,4	0,1	1,3
I alt	2,0	4,0	6,0	8,0	13,0	20,0

Kilde: Regeringens velfærdsudspil, april 2006, s. 17 + egen udregning

Bilag 2:

Regeringens tre hovedkategorier for fordeling af forskningsmidler

1. Midler i åben konkurrence
2. Ny model for konkurrence om store bevillinger til institutioner
3. Basismidler

Kilde: Rektorkollegiet: Principper for fremtidens forskningssystem, marts 2006